Ako vykonať súdne rozhodnutie

Bulharsko

1 Čo znamená výkon súdneho rozhodnutia v občianskoprávnych a obchodných veciach?

Výkon súdneho rozhodnutia je záverečná fáza súdneho konania. Spočíva v tom, že navrhovateľ, v prospech ktorého súd rozhodol, môže požiadať, aby príslušný orgán poverený výkonom súdneho rozhodnutia podnikol všetky kroky, ktoré sú v jeho právomoci a ktoré sú stanovené zákonom, na uspokojenie nároku navrhovateľa, ktorý protistrana nesplatila dobrovoľne.

Právo na výkon súdneho rozhodnutia vyplýva z existencie vykonateľného právneho nástroja alebo iného nástroja, na základe ktorého sa vydá nástroj povoľujúci výkon rozhodnutia (exekučný titul).

Opatrenia na výkon súdnych rozhodnutí zahŕňajú:

zablokovanie hnuteľného majetku,

zablokovanie nehnuteľného majetku,

súpis a ocenenie nehnuteľností,

predaj nehnuteľného majetku vo verejnej dražbe,

zablokovanie bankového účtu dlžníka,

zablokovanie vozidla,

reštitúciu,

zhabanie hnuteľného majetku,

exekúciu v súvislosti s akciami v spoločnosti,

výkon povinnosti odovzdať dieťa,

exekúciu v súvislosti s majetkom manželov.

2 Ktorý orgán alebo ktoré orgány sú oprávnené vykonávať súdne rozhodnutia?

Na výkon súdnych rozhodnutí sú v Bulharsku oprávnení súdni exekútori, ktorými môžu byť:

štátni súdni exekútori;

súkromní súdni exekútori.

Postavenie súkromných súdnych exekútorov sa riadi zákonom o súkromnom výkone súdnych rozhodnutí (*Zakon za častnoto sadebno izpalnenie* – ZČSI). V zákone je súkromný súdny exekútor vymedzený ako subjekt, ktorý štát poveril vymáhaním súkromnoprávnych nárokov.

3 Za akých podmienok možno vydať exekučný titul alebo rozhodnutie?

3.1 Konanie

V súlade s článkom 404 Občianskeho súdneho poriadku sa exekučné konanie môže začať na základe týchto rozhodnutí:

rozsudky a súdne príkazy, ktoré majú účinok *res judicata*; rozsudky odvolacích súdov; exekučné tituly; súdne zmiery; vykonateľné rozsudky a súdne príkazy alebo rozsudky a súdne príkazy vyhlásené za predbežne alebo okamžite vykonateľné; rozsudky rozhodcovských súdov a zmiery potvrdené takýmito rozhodcovskými súdmi;

rozsudky, akty a súdne zmiery vydané súdmi v iných krajinách ako Bulharsko, ak sú v Bulharsku vykonateľné bez potreby ďalšieho konania;

rozsudky, akty a súdne zmiery vydané súdmi v iných krajinách ako Bulharsko a rozsudky a zmiery vydané a potvrdené rozhodcovskými súdmi v iných krajinách ako Bulharsko, ak sú vyhlásené za vykonateľné v Bulharsku.

Podľa článku 405 Občianskeho súdneho poriadku sa exekučné tituly vydávajú na základe písomnej žiadosti bez potreby doručenia kópie dlžníkovi.

V súlade s článkom 405 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku majú právomoc rozhodnúť o podaných žiadostiach tieto súdy:

v prípadoch uvedených v článku 404 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd prvého stupňa, ktorý sa vecou zaoberal alebo vydal exekučný príkaz, a v prípade, že je akt vykonateľný okamžite, súd, ktorý vydal rozsudok alebo exekučný príkaz,

v prípadoch uvedených v článku 404 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku súd s právomocou povoliť výkon,

v prípade rozsudkov vydaných domácimi rozhodcovskými súdmi a zmierov potvrdených týmito súdmi v rozhodcovskom konaní Mestský súd v Sofii (*Sofijski gradski sad*).

Proti súdnym príkazom schvaľujúcim alebo zamietajúcim žiadosť o exekučný titul možno podať opravný prostriedok v lehote dvoch týždňov (článok 407 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa bulharského práva žiadosť o exekučný titul môže podať aj iná strana ako právnik vrátane strany, ktorá žiada o výkon súdneho rozhodnutia, resp. jej zástupcu (ktorý môže byť právnik). Na podanie žiadosti o exekučný titul sa nevzťahujú žiadne osobitné požiadavky, ktoré by bolo potrebné splniť.

Trovy na výkon súdneho rozhodnutia sa uvádzajú v sadzobníku poplatkov a nákladov stanovenom v zákone o súkromnom výkone súdnych rozhodnutí (Úradný vestník Bulharskej republiky č. 35/2006). Náklady na vydanie exekučného titulu znáša osoba, v ktorej prospech je exekučný titul vydaný.

3.2 Hlavné podmienky

Na začatie exekučného konania musí zainteresovaná strana predložiť štátnemu alebo súkromnému súdnemu exekútorovi písomnú žiadosť, pričom k žiadosti pripojí exekučný titul alebo iný vykonateľný nástroj. V žiadosti sa musí špecifikovať uprednostňovaný spôsob exekúcie, ktorý možno v priebehu konania zmeniť (článok 426 Občianskeho súdneho poriadku).

Návrh na výkon rozhodnutia sa musí podať exekútorovi s oblasťou praxe zahŕňajúcej miesto, kde sa nachádza majetok, ktorého sa exekučné opatrenie týka, alebo sídlo dlžníka (ak sa exekúcia týka pohľadávok), miesto, kde je dlžník povinný konať alebo zdržať sa konania, a trvalú adresu veriteľa alebo dlžníka (podľa výberu veriteľa) (ak sa exekúcia týka vymáhania výživného).

Súdny exekútor musí písomne vyzvať dlžníka, aby dobrovoľne uspokojil nárok, čo dlžník musí urobiť do dvoch týždňov po doručení výzvy. Vo výzve sa dlžník upozorní, že neuspokojenie nároku povedie k exekučnému opatreniu. Vo výzve sa musí uviesť, na čo sa vzťahuje zablokovanie a zhabanie, a musí k nej byť priložená kópia exekučného titulu. Súdny exekútor musí vo svojej výzve dlžníka na dobrovoľné uspokojenie nároku uviesť aj dátum, ku ktorému sa uskutoční súpis majetku, a ak sa exekúcia týka nehnuteľného majetku, nahlásiť zhabanie majetku správe katastra nehnuteľností.

Súkromný exekútor môže na základe poverenia veriteľa podniknúť v súvislosti s exekučným konaním tieto kroky: preskúmať stav majetku dlžníka, preskúmať záznamy, získať dokumenty, doklady atď., určiť spôsob exekúcie a plniť úlohu správcu spísaného majetku.
Súdny exekútor vyhotoví záznam o všetkých opatreniach, ktoré prijme alebo vykoná.
Ak dôjde k zmene pôvodného spôsobu exekúcie, súdny exekútor musí o tejto zmene písomne informovať dlžníka v súlade s článkom 428 Občianskeho súdneho poriadku.
Ak v čase začatia exekučného konania nie je známe trvalé alebo súčasné bydlisko dlžníka, okresný sudca, konajúci na žiadosť veriteľa, musí vymenovať *ad hoc* zástupcu dlžníka (článok 430 Občianskeho súdneho poriadku).

4 Predmet a povaha exekučných opatrení

4.1 Aké druhy majetku môžu byť predmetom exekúcie?

Exekučné opatrenia sa môžu vzťahovať na tieto druhy majetku dlžníka:
hnuteľný majetok;
mzdy,
príjmy z nehnuteľného majetku vrátane príjmov z prenájmu atď.,
bankové účty,
nehnuteľný majetok,
akcie a dlhopisy emitované podnikateľskými subjektmi,
položky hnuteľného alebo nehnuteľného majetku vrátane bezpodielového spoluvlastníctva manželov.
V súlade s článkom 442 Občianskeho súdneho poriadku môže veriteľ uplatniť exekúciu na akúkoľvek vec alebo pohľadávku dlžníka.
Ochranné opatrenia uložené exekútorom a uplatnené spôsoby exekúcie musia byť primerané výške záväzku. Ak sa skonštatuje, že príslušné ochranné opatrenia sú neprimerané, exekútor ich musí zrušiť.
Ďalej uvedené položky sa v článku 444 Občianskeho súdneho poriadku uvádzajú ako nezhabateľné (t. j. nemožno na ne uplatniť exekučné opatrenia):
predmety každodennej potreby, ktoré používa dlžník a jeho rodina, uvedené v zozname prijatom Radou ministrov (*Ministerski savet*),
potraviny nevyhnutné pre dlžníka a jeho rodinu na obdobie jedného mesiaca alebo v prípade poľnohospodárov až do nasledujúceho zberu úrody, resp. zodpovedajúce množstvo iných poľnohospodárskych produktov,
palivo potrebné na vykurovanie, varenie a osvetlenie na obdobie troch mesiacov,
stroje a zariadenia, ktoré dlžník potrebuje, aby mohol naďalej vykonávať svoje povolanie,
časť pozemkov vo vlastníctve dlžníka (do 0,5 ha viníc a inej ornej pôdy a do 3 ha polí na všeobecné využitie spolu so strojmi a náradím, hnojivami, prípravkami na ochranu rastlín a semenami určenými na siatie na obdobie jedného roka),
v prípade chovateľov hospodárskych zvierat nevyhnutný pracovný dobytok, konkrétne dva kusy ťažného dobytka, jednu kravu, päť kusov oviec a kôz, desať úľov a kusov hydiny spolu s krmivom potrebným na ich kŕmenie až do nasledujúceho zberu úrody alebo až do vyhnania zvierat na pašu,
obydlie vo vlastníctve dlžníka, ak dlžník a členovia jeho rodiny nemajú iné obydlie, bez ohľadu na to, či sa v ňom dlžník zdržiava. V prípade, že obydlie presahuje ubytovacie potreby dlžníka a jeho rodiny uvedené v osobitnom nariadení, ktoré prijala Rada ministrov, časť obydlia sa predá za predpokladu, že boli splnené podmienky stanovené v článku 39 ods. 2 zákona o vlastníctve (*Zakon za sobstvenostta*),
iné veci a pohľadávky, ktoré sú pred exekúciou chránené zákonom.

4.2 Aké sú účinky exekučných opatrení podľa EP?

Súdny exekútor musí vo svojej výzve dlžníka na dobrovoľné uspokojenie nároku uviesť aj dátum, ku ktorému sa uskutoční súpis majetku, a ak sa exekúcia týka nehnuteľného majetku, nahlásiť zhabanie majetku správe katastra nehnuteľností.
Zablokovanie hnuteľného majetku alebo pohľadávky sa vykoná na základe súpisu.
Na dlžníka má zablokovanie a zhabanie majetku tieto účinky:
Od chvíle zablokovania a zhabania majetku dlžník nesmie disponovať pohľadávkami či majetkom (nehnuteľným alebo hnuteľným) a ani tento majetok upraviť, poškodiť alebo zničiť, a to pod hrozbou trestného stíhania. Tieto účinky sa uplatňujú od doručenia výzvy na dobrovoľné vyrovnanie dlhu.
Na veriteľa má zablokovanie alebo zhabanie majetku tieto účinky:
V súlade s článkom 452 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je akékoľvek nakladanie so zablokovaným hnuteľným majetkom alebo pohľadávkami voči veriteľovi a akémukoľvek spoločnému veriteľovi neplatné, pokiaľ sa nadobúdateľ nemôže odvolať na článok 78 zákona o vlastníctve. V uvedenom článku sa stanovuje, že ktokoľvek, kto v súlade so zákonom nadobudne hnuteľný majetok alebo cenné papiere znejúce na nositeľa za protihodnotu, a to aj v prípade, že ich nadobudne od niekoho iného ako od vlastníka, nadobúda vlastníctvo, pokiaľ si prevod vlastníctva hnuteľného majetku nevyžaduje notársku zápisnicu alebo notárske osvedčenie podpisov strán transakcie. Rovnaké pravidlo sa uplatňuje aj na nadobudnutie iných vecných práv k hnuteľnému majetku.
Ak sa exekučné opatrenia týkajú nehnuteľného majetku, neplatné sú len transakcie prevodu uskutočnené po dátume vytvorenia záznamu o preventívnom zablokovaní majetku (článok 452 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

4.3 Aká je platnosť takýchto opatrení?

V zákonoch sa nestanovuje žiadne časové obmedzenie platnosti týchto opatrení. Ich cieľom je uspokojenie nároku veriteľa, takže sú platné, až kým sa neskončí exekučné konanie.

5 Možno proti rozhodnutiu, ktorým sa vydáva takéto opatrenie, podať opravný prostriedok?

Opravné prostriedky, ktoré sú v rámci exekučného konania k dispozícii, sú uvedené v častiach I a II kapitoly 39 Občianskeho súdneho poriadku.
veriteľ sa môže odvolať proti:
odmietnutiu súdneho exekútora vykonať stanovené exekučné opatrenie;
odmietnutiu súdneho exekútora vykonať nové ocenenie majetku, ktorého sa exekučné opatrenie týka, a
pozastaveniu, ukončeniu a dokončeniu exekúcie,
dlžník môže podať opravný prostriedok proti:
príkazu, ktorým súdny exekútor ukladá dlžníkovi pokutu;
exekučnému opatreniu, ktoré sa týka majetku, ktorý dlžník považuje za nezhabateľný;
zhabaniu hnuteľného majetku alebo vysťahovaniu dlžníka z nehnuteľného majetku, ak dlžník uvedie, že o exekúcii nebol riadne informovaný;
odmietnutiu súdneho exekútora vykonať nové ocenenie majetku, ktorého sa exekučné opatrenie týka;
menovaniu tretej strany za správcu majetku;
odmietnutiu súdneho exekútora pozastaviť, ukončiť alebo dokončiť exekúciu a
trovám na výkon súdneho rozhodnutia,
tretie strany (ktoré nie sú stranami exekučného konania) sa môžu odvolať proti opatreniu súdneho exekútora, len ak je exekúcia namierená na veci, ktoré majú vo vlastníctve k dátumu zablokovania, zhabania alebo odovzdania,

tretia strana môže podať opravný prostriedok proti reštitúcii nehnuteľného majetku, len ak bol tento majetok vo vlastníctve tretej strany pred dátumom, ku ktorému bol predložený vykonávaný nárok (článok 435 Občianskeho súdneho poriadku),
v prípade verejnej dražby sa proti rozhodnutiu o predaji majetku môže odvolať strana, ktorá zaplatila zálohu najneskôr v posledný deň konania dražby, veriteľ, ktorý predložil ponuku v dražbe bez toho, aby musel zaplatiť zálohu, alebo dlžník, ak sa dražba nekonala v súlade so zákonom alebo ak sa majetok nepredal tomu, kto preložil najvyššiu ponuku.
V súlade s článkom 436 Občianskeho súdneho poriadku sa opravné prostriedky musia podať do jedného týždňa od dátumu sporného úkonu, ak bola strana v čase úkonu prítomná alebo bola predvolaná, aby sa na ňom zúčastnila, a vo všetkých ostatných prípadoch do jedného týždňa odo dňa oznámenia.
Opravné prostriedky sa musia podať prostredníctvom súdneho exekútora okresného súdu príslušného podľa miesta exekúcie. Keď sa podá odvolanie, súdny exekútor musí uviesť dôvody napadnutého opatrenia.
Tieto opravné prostriedky sa preskúmajú na neverejnom zasadnutí, s výnimkou opravných prostriedkov podaných tretími stranami, ktoré sa preskúmajú na verejnom zasadnutí, na ktoré sa predvolajú všetky strany exekučného konania. O opravnom prostriedku sa musí rozhodnúť do jedného mesiaca.
Podanie opravných prostriedkov nevedie k zastaveniu exekučného konania, súd však môže rozhodnúť o prerušení konania dovtedy, kým sa rozhodne o právnych veciach uvedených v opravnom prostriedku. Ak sa konanie preruší, o tejto skutočnosti sa bezodkladne informuje súdny exekútor (článok 438 Občianskeho súdneho poriadku).

6 Existujú nejaké obmedzenia týkajúce sa výkonu súdneho rozhodnutia, najmä pokiaľ ide o ochranu dlžníka alebo lehoty (podľa EP)?

V článku 432 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovujú rôzne scenáre, v ktorých súd môže zákonne prerušiť exekučné konanie na základe návrhu veriteľa.
Ak veriteľ nepožiada o vykonanie exekučných opatrení v priebehu dvoch rokov, súdny exekútor v súlade s článkom 433 ods. 1 bodom 8 Občianskeho súdneho poriadku exekučné konanie ukončí. Jediná prípustná výnimka z tohto pravidla sa uplatňuje na veci výživného.

Táto webová stránka je súčasťou portálu Vaša Európa.
Privítame vašu spätnú väzbu, pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/02/2022
Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.